

การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหาร
ด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น

Development of an Activity Package for Executive Function Enhancement on
Self-regulation of Early Childhood Children with Risk of Attention Deficit
Hyperactivity Disorder

กาญจนา บุญประคัม¹ และ จิระพร ชะโน²

Kanchana Boonprakhom¹ and Jiraporn Chano²

(Received: July 13, 2018; Revised: August 12, 2018; Accepted: August 16, 2018)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อคัดกรองเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น 2) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น และ 3) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง ของเด็กที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 12 คน ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบคัดกรองประเมินพฤติกรรมเด็ก (สำหรับครู) (Conners' Teacher Questionnaire) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 2) แบบประเมินพฤติกรรมการกำกับตนเอง (สำหรับครู/ผู้วิจัย) 3) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเอง การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ การวิจัยระยะที่ 1 การคัดกรองเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น การวิจัยระยะที่ 2 พัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง การวิจัยระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. student, Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, MahaSarakhm University

² Asst. Prof, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, MahaSarakhm University

“ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อพัฒนานิติระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม งบประมาณ
เงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561”

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการคัดกรองเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้นโดยครูจากการใช้แบบประเมินพฤติกรรม (สำหรับครู) (Conners' Teacher Questionnaire) พบว่า คะแนนเฉลี่ยของเด็กทั้งหมด 35 คน เท่ากับ 26.6 ไม่มีพฤติกรรมที่รบกวนชั้นเรียน เด็ก 13 คน ไม่มีพฤติกรรมรบกวนชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 37.14 เด็ก 7 คน มีพฤติกรรมรบกวนชั้นเรียนเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.00 เด็ก 4 คน มีพฤติกรรมรบกวนชั้นเรียนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.43 เด็ก 1 คน มีพฤติกรรมรบกวนชั้นเรียนมาก คิดเป็นร้อยละ 2.85 จากผลการคัดกรองพฤติกรรมเด็กโดยครูจากการใช้แบบประเมินพฤติกรรม (สำหรับครู) (Conners' Teacher Questionnaire) พบว่า เด็ก 12 คน มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น

2. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง ของเด็กที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น ประกอบด้วยชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ 5 หน่วย ซึ่งแต่ละหน่วยประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การประเมิน บันทึกผลหลังการสอน ประกอบด้วยผลการจัดกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผลการประเมินชุดกิจกรรมและแบบประเมินการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยมีระดับความเหมาะสมมาก

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง ของเด็กที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น พบว่า คะแนนระหว่างจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 228.25 จากคะแนนเต็ม 300 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.08 และหลังการจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.65 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.67 ดังนั้น การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้นจึงมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 76.08/77.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75

คำสำคัญ การพัฒนาชุดกิจกรรม การคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง ภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น

Abstract

The objectives of this research were: 1) to screen early childhood children with risk of attention deficit hyperactivity disorder; 2) to develop an activity package for executive function promotion on self-regulation of children with risk of attention deficit hyperactivity disorder; and 3) to study the efficiency of the activity package for executive functions promotion on self-regulation of children with risk of attention deficit hyperactivity disorder. The sample comprised 12 K3 students in the academic year 2017 of Si Sawat Wittaya Municipal School, Talad Sub-district, Muang Mahasarakham District, Mahasarakham Province, obtained through purposive sampling, using the Conners Teacher Questionnaire. The tools used in this research were: 1) the activity package for executive function promotion on self-

regulation of K3 students; 2) an assessment form for self-regulation behavior (for teacher/researcher), 3) a log of self-regulation behavior observation. The research followed the Research and Development process which comprised 3 phases. Phase 1 dealt with the screening of early childhood children with risk of attention deficit hyperactivity disorder; Phase 2 dealt with development of the activity package for executive function promotion on self-regulation; Phase 3 dealt with the study on the result of using the activity package for executive function promotion on self-regulation. The statistics employed in the analysis of data were percentage, the mean and standard deviation.

The research findings revealed the following:

1. The screening of children with risk of attention deficit hyperactivity disorder, by the teacher, using the Conners Teacher Questionnaire, revealed that the average score of all 35 children was 26.6; 13 children or 37.14 percent had no behavior of disturbing the class; 7 children or 20.00 percent had the behavior of disturbing the class just a little; 4 children or 11.43 percent had the behavior of disturbing the class moderately; and 1 child or 2.85 percent had the behavior of disturbing the class very much. The results of the screening indicated that 12 children had attention deficit hyperactivity disorder.

2. The development of the activity package for executive function promotion on self-regulation of K3 students yielded 5 units of creative learning activities. Each unit consisted of the name of the activity, the main point, the learning purposes, the learning strand, the learning activities, the learning media, and assessment. The record of post-teaching consisted of the result of activity held, the problems and obstacles and the suggestion/solution. As assessed by experts, it was found that the assessment result of the learning activities and the activity package for executive function on self-regulation of early childhood children were highly appropriate.

3. The study on the efficiency of the activity package for executive function promotion on self-regulation of children with risk of attention deficit hyperactivity disorder revealed the average score, while going through the experience, was 228.25 from 300, representing 76.08 percent, and after the experience the average score was 11.65 out of 15, representing 77.67 percent. Therefore, holding the learning activities for promotion of executive function on self-regulation of early childhood children with risk of attention deficit hyperactivity disorder had the efficiency (E1/E2) of 76.08/77.67, which was higher than the preset criterion of 75/75.

Keywords: development of activity package, executive function on self-regulation, risk of attention deficit hyperactivity disorder

บทนำ

โรคสมาธิสั้น หรือ Attention-Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) เป็นโรคทางจิตเวช ที่พบบ่อยในวัยเด็กเกิดจากภาวะบกพร่องในการทำหน้าที่ของสมอง ส่งผลให้มีความผิดปกติทางพฤติกรรมในด้านการควบคุมตนเอง โดยมีความผิดปกติที่สำคัญอยู่ 3 ด้าน คือการมีช่วงสมาธิที่สั้นกว่าปกติ (Inattention) ชุกชอนอยู่ไม่นิ่ง (Hyperactivity) และอาการหุนหันพลันแล่น (Impulsivity) เด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้นมีอาการดังกล่าวติดต่อกันนานกว่า 6 เดือน และเกิดก่อนอายุ 7 ปี มีอาการแสดงในสถานการณ์หรือสถานที่ อย่างน้อย 2 แห่งขึ้นไป เช่น ที่โรงเรียนและที่บ้าน (ชาลววิทย์ พรนภดล, 2558) ความชุกของโรคสมาธิสั้นในเด็กประถมวัยร้อยละ 8.1 ของเด็กในวัยเรียน พบในเพศชายมากกว่าเพศหญิงสัดส่วน 3:1 จากการวิจัย พบว่า ผู้ที่เป็นโรคสมาธิสั้นมีปัญหาสุขภาพจิตถึงร้อยละ 50 (ทวิศิลป์ วิษณุโยธิน และคณะ, 2556) ผลกระทบที่สำคัญของเด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้น เกิดจากความผิดปกติที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ความสนใจต่ำ พฤติกรรม หุนหันพลันแล่น และอยู่ไม่นิ่งหรือชอนผิดปกติ (สมัย ศิริทองถาวร, 2556) ในปัจจุบันเด็กมีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้นเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นภาวะเสี่ยงในการกระทำผิด เด็กกลุ่มเสี่ยงที่มีความบกพร่องของการคิดเชิงบริหารจะมีความยากลำบากในการรับมือกับปัจจัยเสี่ยงด้านลบต่าง ๆ ที่เกิดในวัยเด็กอันจะนำไปสู่การเกิดโรคอย่างเต็มรูปแบบในภายหลังได้

การพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพต่อโจทย์โลกยุคใหม่จำเป็นต้องพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้าหรือทักษะการคิดเชิงบริหารให้มนุษย์มีความสามารถบริหารจัดการชีวิต ทั้งคิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น และมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในอนาคต โดยจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมตั้งแต่เด็กเล็กเพราะเป็นช่วงที่สมองเติบโตมากที่สุด การคิดเชิงบริหาร เป็นกระบวนการทำงานของสมองด้านการจัดการ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในชีวิต โดยอาศัยกระบวนการทางปัญญาต่าง ๆ เช่น การยับยั้งความคิด การแก้ปัญหา การวางแผนการปฏิบัติ การจดจำ ความยืดหยุ่นทางปัญญา เป็นความสามารถในการควบคุมความคิดตนเอง เช่น มีรูปแบบความคิดที่หลากหลาย การคิดนอกกรอบ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนความคิดและความสนใจตามสถานการณ์ รวมถึงการปฏิบัติตามคำสั่งที่ซับซ้อน กระบวนการทางปัญญาเหล่านี้สามารถพัฒนาได้ในวัยเด็กตอนต้น ผ่านกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะด้านสังคม อารมณ์ และร่างกาย เพื่อช่วยส่งเสริมการคิดเชิงบริหารให้ดีขึ้น (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, 2559) การกำกับตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของความสามารถในการคิดเชิงบริหาร ซึ่งเป็นความสามารถของสมองในการควบคุมและกำกับความสามารถพื้นฐานและพฤติกรรมอื่นๆ ของบุคคล ของบุคคล กระบวนการกำกับตนเอง มี 3 ขั้นตอน คือ กระบวนการสังเกตตนเอง กระบวนการตัดสินใจ และการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อตนเอง (จินดารัตน์ โพธิ์นอก, 2559) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปว่า การคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัยนั้น ผู้เรียนควรมีความสามารถที่มีองค์ประกอบครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และการปรับเปลี่ยนตัวเองตามสถานการณ์

การศึกษาปฐมวัยเป็นการเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) ในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง หรือในการจัดหลักสูตรการเรียนรู้ของเด็ก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (สำหรับครู) (Conners' Teacher Questionnaire) ซึ่งจะมีข้อคำถามทั้งหมด 28 ข้อโดยเป็นข้อคำถามเชิงลบทั้งหมดเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของเด็กขณะอยู่ในชั้นเรียน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการคัดกรองเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้นมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 2 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้นจากเอกสารที่เป็นหนังสือ ตำราเรียน บทความ รายงานการวิจัยและเอกสารต่าง ๆ

การวิจัยระยะที่ 2 พัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น

ขั้นที่ 1 สร้างชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น โดยใช้ข้อมูลจากการคัดกรองเด็กปฐมวัยโดยแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (สำหรับครู) (Conners' Teacher Questionnaire) รวมถึงการศึกษารอบแนวคิด ทฤษฎีประกอบการพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น

ขั้นที่ 2 นำชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบรายละเอียดเพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาวิธีการดำเนินการ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 3 ทดลองใช้ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง (Try out)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 3 จำนวน 68 คน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 3/2 จำนวน 33 คน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

2.2 แบบประเมินพฤติกรรมด้านการกำกับตนเอง (สำหรับครู/ผู้วิจัย)

3. การหาความเหมาะสมของเครื่องมือประกอบชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง คือแผนการจัดประสบการณ์และชุดกิจกรรมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง

โดยผู้วิจัยนำไปศึกษานำร่องกับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 33 คน

4. นำผลที่ได้จากการทดลอง ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิจัยระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น

ขั้นที่ 1 นำชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้นไปใช้จริง

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 จำนวน 12 คน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. วิธีการดำเนินการทดลอง

2.1 ประสานขอความร่วมมือในการวิจัยกับนักเรียนที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 จำนวน 35 คน

2.2 นำชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น ไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 จำนวน 35 คน

2.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 35 คน และจัดเก็บข้อมูลผลการใช้ชุดกิจกรรมตามกรอบความมุ่งหมายการวิจัย จำนวน 20 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที และศึกษาและเปรียบเทียบผลการใช้ชุดกิจกรรม โดยใช้กรอบการวิจัยแบบ Pre Experimental Design แบบ One-Group Pretest-Posttest Design

2.4 ผู้วิจัยประเมินความเหมาะสมของพฤติกรรมกรคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการจัดประสบการณ์

2.5 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาดำเนินการจัดกิจกรรม จำนวน 20 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที ภายในระยะเวลา 8 สัปดาห์

2.6 ผู้วิจัยประเมินความเหมาะสมของพฤติกรรมกรคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังการจัดประสบการณ์ โดยนำคะแนนการประเมินก่อนและหลังจัดกิจกรรมไปวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตามแผนการวิจัยแบบ Pre Experimental Design แบบ One-Group Pretest-Posttest Design

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังนี้

ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง ของเด็กที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้นตามเกณฑ์ 75/75

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพ (E1/E2) ของชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้นตามเกณฑ์ 75/75 (สมนึก ภัททิยธนี, 2551)
2. การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการคัดกรองเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น

ตาราง 1 ผลการคัดกรองพฤติกรรมเด็กโดยครูจากการใช้แบบประเมินพฤติกรรม (สำหรับครู)
 (Conners' Teacher Questionnaire)

จำนวน (N)	คะแนนรวม	\bar{X}	ผลการประเมินพฤติกรรมในชั้นเรียน
35	917	26.6	ไม่มีพฤติกรรมที่รบกวนชั้นเรียน

จากตาราง 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของเด็กทั้งหมด 35 คน เท่ากับ 26.6 ไม่มีพฤติกรรมที่รบกวนชั้นเรียน เด็ก 13 คน ไม่มีพฤติกรรมรบกวนชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 37.14 เด็ก 7 คน มีพฤติกรรมรบกวนชั้นเรียนเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.00 เด็ก 4 คน มีพฤติกรรมรบกวนชั้นเรียนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.43 เด็ก 1 คน มีพฤติกรรมรบกวนชั้นเรียนมาก คิดเป็นร้อยละ 2.85 จากผลการคัดกรองพฤติกรรมเด็กโดยครูจากการใช้แบบประเมินพฤติกรรม (สำหรับครู) (Conners' Teacher Questionnaire) พบว่า เด็ก 12 คน มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ตาราง 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นการประเมิน	\bar{X}	S.D	ระดับคุณภาพ
1. การประเมินชุดกิจกรรม	4.28	0.48	เหมาะสมมาก
2. การประเมินพฤติกรรมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย (สำหรับครู/ผู้วิจัย)	4.06	0.54	เหมาะสมมาก
รวม	8.34	1.02	เหมาะสมมาก
เฉลี่ย	4.17	0.51	

จากตาราง 2 พบว่า ผลการประเมินชุดกิจกรรมและการประเมินการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยมีระดับความเหมาะสมมาก ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมากขึ้นไป ซึ่งถือว่าชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยมีความตรงเนื้อหา

ตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น

ตาราง 3 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนจากการประเมินพฤติกรรม การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ระหว่าง และหลังการจัดประสบการณ์

ผลการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
คะแนนประเมินระหว่างจัดประสบการณ์ (E1)	300	228.25	3.92	76.08
คะแนนประเมินหลังการจัดประสบการณ์ (E2)	15	11.65	0.64	77.67

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนระหว่างจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 228.25 จากคะแนนเต็ม 300 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.08 และหลังการจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.65 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.67 ดังนั้น การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้นจึงมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 76.08/77.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75

อภิปรายผล

1. การคัดกรองเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น ผลการวิจัยพบว่า เด็กมีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้นจึงจำเป็นที่จะต้องเพิ่มพูนทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง ผ่านกิจกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่น่าสนใจและสอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับวัย ที่ปรากฏผลการศึกษาดังกล่าว เนื่องจากการพัฒนาการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของผู้เรียนวัยนี้จะต้องจัดกิจกรรมสนับสนุนที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนโดยเฉพาะกิจกรรมที่สนุก ทำทาย มีบริบทกิจกรรมที่ใกล้เคียงและสอดคล้องกับชีวิตจริง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากและสับสนสำหรับการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับอย่างมีคุณค่า ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานและการคัดกรองเด็กปฐมวัย ที่พบว่า โดยรวมเด็กมีพฤติกรรมการรบกวนชั้นเรียนเล็กน้อย ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเอง โดยฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การรับรู้ความงาม ให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ หรือความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ สอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา (2547) กล่าวว่า กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะ ตัดปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่น ๆ ที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์ ได้รับรู้เกี่ยวกับความงาม และได้แสดงออกทางความรู้สึกและความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับ Plagens, C.M. (2004) กล่าวว่า การบำบัดเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้นโดยใช้กิจกรรมศิลปะหลายรูปแบบมาประยุกต์เข้าด้วยกัน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้กิจกรรมศิลปะมา

บำบัดเด็กสมาธิสั้นให้มีความสนใจในกิจกรรมเพิ่มขึ้นและเกิดความตระหนักรู้ในตนเองทำ สอดคล้องกับ Workman, S.L. (2002) กล่าวว่า ศิลปะบำบัดเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้น ทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้น เพศชาย ที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง โดยการนำกิจกรรมศิลปะหลายอย่างมาใช้เพื่อบำบัดอาการโรคสมาธิสั้นในเด็ก ดังนั้น กิจกรรมสร้างสรรค์จึงเป็นกิจกรรมที่จะช่วยเชื่อมโยงการทำงานของสมองและพัฒนาจินตนาการซึ่งสัมพันธ์กับประสบการณ์ของเด็ก เด็กจะแสดงออกมาเป็นภาพ รูปร่าง และรูปทรง จึงเป็นโอกาสที่เด็กจะได้ฝึกสมองจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่มีหลากหลายแบบ เป็นการให้เด็กกระทำ และสังเกตซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ตรงให้เด็ก เด็กจะเกิดความสามารถในการพัฒนาความคิดรวบยอดและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ได้ต่อไป อีกทั้งกิจกรรมสร้างสรรค์ยังสามารถพัฒนาจิตเด็กได้อย่างมีคุณภาพ คือให้เป็นผู้มีความอดทนเพราะต้องสร้างสรรค์ผลงานของตนจนสำเร็จ จะสร้างความภูมิใจต่อตนเองหรือสร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเองได้ กระตุ้นให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง เด็กจะเป็นผู้มีความมั่นใจและกล้าที่จะเผชิญปัญหา

2. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น ประกอบด้วยชุดกิจกรรมย่อยจำนวน 5 ชุด ได้แก่ 1) จิตรกรตัวน้อย 2) กระดาษหรรษา 3) หนูน้อยนักประดิษฐ์ 4) หนูน้อยนักปั้น 5) ผู้จัดการตัวจิ๋ว ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วย กิจกรรมย่อย 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น มีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ BASE MODEL ตามแนวคิดของ จิระพร ชะโน (2561) เพื่อนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ 1) การบริหารสมอง (B: Brain Gym) 2) กิจกรรมและภาระงานการคิดเชิงบริหาร (A: Activity and EFs Task) 3) สรุปบทเรียน และสะท้อนผลการเรียนรู้ (S: Summary and Reflection) 4) การประเมินผลการเรียนรู้และสรุปบทวน (E: Evaluations and Wrap Up) พบว่า ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นผลการประเมินชุดกิจกรรมและแบบประเมินการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยมีระดับความเหมาะสมมาก ที่ปรากฏผลเช่นนี้เนื่องจากกิจกรรมสร้างสรรค์มีคุณค่าและความสำคัญกับการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความสามารถพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ การรับรู้ความงาม ให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์หรือ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยใช้ศิลปะสำหรับเด็กหลากหลายแบบ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะ การตัดปะ การพิมพ์ภาพ การปั้น การร้อย การประดิษฐ์ สอดคล้องกับ สิริพันธ์ ลัดดาภรณ์ บัญญัติชู และ พาสณา จุลรัตน์ (2557) กล่าวว่า การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.60-5.00 และผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อัตละหน่วยการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ถึงมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.40-5.00 ดังนั้นผลการประเมินชุดกิจกรรมและแบบประเมินการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยมีระดับความเหมาะสมมาก ซึ่งเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมากขึ้นไปซึ่งถือว่าชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยมีความตรงเนื้อหา

3. ศึกษาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 76.08/77.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

75/75 ที่ปรากฏผลการวิจัยเช่น สอดคล้องกับ ภัทรภรณ์ สังข์ทอง (2550) กล่าวว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่างก็มีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในแต่ละด้านและโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง มีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองปานกลาง สอดคล้องกับ Sinha, P. (2008) กล่าวว่า การคิดเชิงบริหารด้านการจัดการในเด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้น โดยใช้วิธีการแบ่งกลุ่มที่จำแนกตามอายุ และ เพศ ของเด็กที่มีสมาธิสั้นจำนวน 30 คน และเด็กปกติจำนวน 30 คน ในช่วงอายุ 6-14 ปี โดยเปรียบเทียบผลการทำงานของสมองด้านการจัดการ เช่น การยับยั้งการตอบสนอง (Response Inhibition) ความจำขณะทำงาน (Working Memory) การยืดหยุ่นความคิด (Cognitive Flexibility) และความคล่องแคล่วในการออกแบบ (Design Fluency) สอดคล้องกับ สาลีณี จงใจธรรม และคณะ (2558) กล่าวว่า การกำกับตนเองในการเรียนรู้ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจึงมีความสำคัญที่ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติเพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความเข้าใจในพฤติกรรมกำกวมตนเองในการเรียนรู้และแนวทางการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมกำกวมตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น จากเงื่อนไขและปัจจัยดังกล่าวจึงส่งผลให้การจัดการประสบการณ์การคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย สามารถส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ประสบผลสำเร็จตามที่ปรากฏในผลการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ครูสามารถนำชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นไปปรับใช้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้

1.2 ครูควรศึกษาคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองให้เข้าใจก่อนการนำไปใช้ เตรียมสื่อ อุปกรณ์ให้พร้อม และทำความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทุกขั้นตอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองไปทดลองใช้กับผู้เรียนระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปของการวิจัยที่กว้างขวางมากขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยโดยการศึกษาผลการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ให้ครอบคลุมตามแนวคิดการคิดเชิงบริหารทั้ง 8 ด้าน ความจำที่นำมาใช้งาน การยับยั้งชั่งใจ ความสามารถในการยืดหยุ่นความคิด การควบคุมอารมณ์ การวางแผนจัดการ การเริ่ม การประเมินตนเองและการจัดการข้าวของ

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบนร-เบส บุ๊ค.
- จิระพร ชะโน. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การคิดเชิงบริหารเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางการเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะสมาธิสั้น*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2559). *วุฒิภาวะ*. [ออนไลน์] ได้จาก: <http://www.dailynews.co.th/article> [สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2559].
- ชาญวิทย์ พรนภดล. (2558). *มารู้จักและช่วยเด็กสมาธิสั้นกันเถอะ*. [ออนไลน์] ได้จาก: <http://www.si.mahidol.ac.th/th/department/psychiatrics/cap/article/ADHD%20articlePfchan.pdf> [สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2559].
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2547). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย*. [ออนไลน์] ได้จาก: <https://wbcsport.dusit.ac.th/artefact/file/download.php?file=178181&view=130722> [สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2559].
- ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน และคณะ. (2556). ความชุกของโรคสมาธิสั้นในประเทศไทย. *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย*, 22(2), 66-75
- ภัทรภรณ์ สังข์ทอง. (2550). *พัฒนาการของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีการเรียนรู้ความสามารถของตนเองต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1*. (ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สาลินี จงใจสุรธรรม, นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล และวินัย ดำสุวรรณ. (2558). กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 7(1), 15-26.
- สิรินทร์ ลัดดาภิบาล บุญเชิดชู และ พาสณา จุลรัตน์. (2557). ผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ที่มีต่อการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 6(2), 244-258.
- Sinha, P., Sagar, R. and Mehta, M. (2008). Executive Function in Attention Deficit/Hyperactivity Disorder. *Journal of Indian Association for Child and Adolescent Mental Health*, 4(2), 44-49.
- Workman, S.L. (2002). *Expressive arts therapy for a boy with ADHD, learning disabilities and divorce issues*. Ursuline College.